

Chemarea

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 200—
Pe un jumătate an.....Lei 100.—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-00

Procesul „Chemarea” — Averescu

La desbaterea din 10 Noembrie d. Averescu a recunoscut că s'au împușcat 1500 țărani dintre cari 450 nevinovați, dar că vina o poartă niște generali morți. A recunoscut că dosarele răscoalelor din 1907 au dispărut. A recunoscut că la plecarea dsale dela guvern s'a semnat o ordonanță de plată de 13 milioane lei, iar în ședința de după masă speriat de șoferul Buzescu a renunțat la acest cap de acuzare. Deși la început d. Maresal s'a opus ședinței secrete, la urmă a rugat tribunalul să interzică presei publicarea debaterilor. D. Maresal fuge de dovedirea verității.

Aspecte

Procesul „Chemarea-Averescu”, nu și invers. Iată o realitate neconvertibilă, cu toată alchimia de vorbe turnate din belșug pentru a descifra intenții nemărturisite și mărturi neîntemeiate. Cam așa s'ar rezuma toată treaba dezolantă dela 10 Noembrie. Nu este lipsită totuși de interes, mecanica aparentă a lucrurilor, în înlanțuirea lor complicată, dar această exterioră prezentare o poate face de 30 de ori mai bine decât mine, un reporter cu răbdare profesională de câțăr. El înregistrează cu scrupulozitate, chiar când este în necunoștință de cauză și cu cât este mai strein de realitate cu atât îi prinde mai bine fenomenalitatea jucăuse, fiecare ghest, fiecare vorbă sau atitudine schițată de magistrați sau părțile în conflict. Chiar un strănăt hilariant pentru el, prezintă un interes deosebit. Mie însă nu-mi face plăcere să povestesc cu înfloritură de detalii o piesă ratată, prin jocul unor actori timizi care și-au inghițit intențiile adevărate. Rezumăm.

De dimineață.

Este audiat, Bazil Gruia, care aruncă în balanța dreptății buna lui credință, apărând o cu un crâmpel de istorie adevărată și pentruca magistrați să poată crea un soclu masiv de realități, la baza aserțiunilor tânărului gazetar, el oferă și cere dovedirea celor afirmate de dânsul.

Acuzator privat principal, parte lezată, martor, informator.

Acest episod procedural privește persoana Maresalului, sau mai precis rolul său în proces. După câteva ofe de taifas pe această chestie s'a ajuns la următoarele concluzii:

a) Acuzator privat principal nu poate fi maresalul, deoarece procesul penal nu-i aparține, acuzarea fiind reprezentată în speță de procuror adică de ministerul public. Scrie la carte, că partea vătămată, nu poate îndeplini rolul de acuzator privat principal, decât atunci când procurorul depune acuza. Altfel, nu poate pune concluzii în ceiace privește culpabilitatea și pedepsirea, ci trebuie să se mulțumească cu apărarea intereselor sale patrimoniale și pus subiective, lăsând ordinea publică baltă.

b) Ca parte lezată poate fi audiat maresalul în calitate de martor. Este drept că maresalul rămâne stupefiat când tribunalul hotărăște astfel, pentrucă nu înțelege cum poate figura ca martor în propriul lui proces, el fiind reclamant, dar președintele i-a înfundat gura

cu un text de procedură, spunându-i că el nu-i decât un simplu denunțator, iar tribunalul înțelege în temeiul textului de lege să-l asculte ca martor, și l-a ascultat de dimineață. Și a depus. Deși Dl Radu Rosetti cere neprocedural, ca ședința să fie secretă, (aceasta trebuia făcută înainte deschiderei ședinței și prin petiție), maresalul se opune și cere ca ședința să fie publică, pentrucă „el personal n'are nimic de acoperit, dar pentru țară sunt mul e, foarte multe de acoperit” în esență declară cu intermitență următoarele:

A propus pacea și nu s'a primit. Și atunci în calitate de fost prim-ministru r-u și poate lăsa subțirimea atacată de niște băieți care n'au ieșit de pe băncile școlii și care trebuiau să aștepte până-și luau diploma, Nu este el vinovatul, deși a fost ministru de război, pentrucă în fața istoriei este responsabil generalul Năsturel și căprarul Gheorghiu, atât sub raport politic, cât și sub raport moral. A făcut ancheta a descoperit 450 de cazuri de asasinare, a făcut statistica și la socoteală i-a ieșit numai 1500 de morți, victime nevinovate, a făcut psihologie socială și-a ajuns la concluzia comodă, că tot ce s'a întâmplat a fost rezultatul unei psihoze colective, a constituit dosare și le-a pierdut și știe dracu cine le-a luat (sunt poate pela moștenitorii direcți a lui Ionel Brătianu și N. Filipescu) a dat ordine și nu s'au respectat, a rugat frumos pe subalterni să și potolească zelul în represiune și subalternii l'au persecutat, a vrut să aplice drastice sancțiuni vinovaților mărurți lipsiți de cavalerismul celor mari, dar peste toate aceste a venit ea o binecuvântare cerească amnistia și bine-a făcut c'avenit.

Ca o încoronare a activității sale a fost alungat din guvern, întrucât n'r fi fost. personal, dispus să plece nicio-dată.

Urmează vii discuții asupra admisibilității, probațiunii, verității care continuă și după masă.

După masă.

Aceiași actori și spectatori. — Ceartă mare pe chestia excepțiunii verității. — Problema aceasta se va debata în continuare la 29 Noembrie. — Se admite sau nu se admite aceasta-i întrebare. — Nu știu.

Maresalul și reprezentanții săi se opun din răpuzerii și procurorul la fel, iar când este vorba de cele 13 milioane, renunță în mod delicot la acest capăt de acuzare, nefiind cătuși de puțin interesant. Ședința se încheie cu formula obișnuită de amânare și cu o

modestă cerere formulată de maresalul Averescu, de a se interzice presei de a face conventarii pe marginea procesului. — Atât. Am uitat ceva? N'are nici'o importanță. Totul s'a petrecut într'o atmosferă plină de robustă veselie românească cu puternice note de ilantate, stărnită mai ales de K. K. Brăiescu, cațavencul procesului, numai Pamfil Șeicarul a desprins din toată atmosfera, amenințătoare începuturi de răsmeriță.

Jocul simbolurilor a înghețat pe fereștre. Maresalul este un om obișnuit plin de pasiuni mărunte. El declară că este un om mare. Treaba lui -- îl privește. — În colo nimic.

La 10 Noembrie au început debaterile procesului „Chemarea”-Alexandru Averescu.

Completul tribunalului a fost compus din dr. Linzmayer președinte și A. Cojocaru membru, procuror Birăiescu și grefier Cârje.

Advocații dlui Averescu sunt dnii: Bucșan, Papacostea, Oteteleșanu, Stan Ghișescu, K. Brăiescu etc.

Apărătorii fratelui Bazil Gruia sunt: măiestrii Radu Rosetti, Pompiliu Ioanișescu și Toncescu, V. V. Stanciu, George Manea, Dr. Ionel Pop, Flaviu Laurențiu, Dr. Cornel Anca, N. Tolciu.

Audierea acuzatului: Bazil Gruia.

După anunțarea advocaților apărării și acuzării, președintele ia datele personale ale acuzatului Bazil Gruia, iar grefierul citește ordonanța definitivă de dare în judecată, pe care acuzatul o ia la cunoștință, iar la întrebarea dacă se simte vinovat răspunde: „Nu mă simt întru nimic vinovat că am provocat această lămurire istorică, asupra căreia s'a scris o întreagă literatură de către condeie autorizate și competente, în frunte cu Nicolae Iorga, Titus Enacoviei, Constantin Bacalbașa etc. Scopul cu care am scris acest articol, a fost lămurirea opiniei publice asupra acestei chestiuni. Cer dovedirea verității celor afirmate, prin probe, pe care le vor aduce apărătorii mei”. Tribunalul ordonă apoi ascultarea dlui maresal Averescu în calitate de martor”.

Lămuririle dlui A. Averescu.

Neadmițând incidentul ridicat de apărare Tribunalul hotărăște

audierea dlui maresal Averescu în calitate de martor.

După ce își face nenumărate elogii personale d. Averescu spune următoarele:

Nu e pentru întâia dată că prezint această chestiune în fața justiției. În anul 1925 cu ocazia unei alegeri, d. Alexandru Vaida-Voevod, m'a adus aceeași acuzație. M'am adresat atunci justiției, dându-l în judecată și era să fie chemat la proces.

Intre timp s'a întâmplat un nou fapt. Într'o discuție în Parlament d. Iorga a pomenit ca întâpătură împotriva partidului meu, chestiunea anului 1907. Am luat atunci cuvântul în chestiune personală și am spus tot ce am avut de spus într'o expunere detaliată care a apărut în Monitorul Oficial. Dsa citește apoi un fragment din scrisoarea dlui Vaida, în care se spune că acuzația cu cifrele bleșante s'a bazat pe informațiuni greșite. Pe baza acestei scrisori d. maresal și-a retras plângerea dela justiție și a oprit procesul.

Acum când s'a redeschis chestiunea, dsa i-a scris o scrisoare dlui Vaida, în care „am cerut, — spune d. maresal Averescu, — că ar fi bine să se facă, să se dea o desmințire, rectificând lucrurile la adevăr”. D. Vaida a răspuns, că este târziu și că ar fi ineficace. Am scris atunci o nouă scrisoare către d. Vaida, spunându-i că aici odată nu-i târziu să faci un bine, și că rectificarea nu o cer pentru interesul meu, ci, amicii mei politici — îi spuneam — vă vor chema ca martori în acest proces, iar situația dv. nu va fi deloc plăcută. EU PERSONAL N'AM NIMIC DE ACOPERIT DAR PENTRU TARA SUNT MULTE, FOARTE MULTE DE ACOPERIT.(1) Această scrisoare am scris-o în interesul general, pentru a nu mai aduce în fața lumii această chestiune dureroasă.

În continuare d. Averescu spune că nu este o fire sanguinară și toată cariera sa militară e o dovadă în acest sens.

„Ororile inutile” cari s'au săvârșit în reprimarea răscoalelor se datoresc unui ordin abuziv al generalului Năsturel, azi mort — declară d. maresal Averescu.

(Continuare pe pag. 11.)

Procesul „Chemarea” — Averescu

D. Averescu pus în dilemă de Șarja întrebărilor apărării.

D. V. V. Stanciu întreabă dacă d. mareșal Averescu ar fi aplicat sancțiuni dacă nu venia amnistia atunci când violențele au trecut peste limite. D. mareșal Averescu răspunde că era în cursul cercetărilor atunci când a intervenit amnistia, iar vinovat după dsa era Comandantul Corpului I de armată, generalul Năsturel, care a dat acel ordin dureros. Singura sancțiune aplicată a fost aceea că dsa a tăiat din buget locul de general de Divizie la care era propus generalul de brigadă Năsturel, pentru a nu lăsa să se interpreteze că vinovatul ar fi recompensat.

A doua întrebare a dlui Stanciu, este dacă mareșalul Averescu își aduce aminte că în anul 1907 a dat ordin să se degradeze compania condusă de către căpitanul Mareș pentru că n'a dat dovadă de severitate în reprimare. D. Mareșal răspunde că pentru degradare sunt o mulțime de formalități care nu cad în competența dsale. Se naște discuție privitoare la cunoștințele juridice ale dlui mareșal, iar d. Stanciu, ca a treia întrebare cere răspuns la următoarele. D. mareșal Averescu a mai avut efectiv vre-un proces de presă în chestiunea anului 1907. Acuzatul n'a avut intenția să calomnieze pe d. mareșal Averescu ci să lămurească opinia publică. După acuzații de presă de 25 ani, d. mareșal s'a mai judecat efectiv în această chestiune?

D. Radu Rosetti, întreabă câți țărani au fost împușcați din dureroașă necesitate a reprimării, și câți au fost împușcați prin abuzuri fără judecată. D. mareșal Averescu spune că ancheta dsale a ajuns la 450 de cazuri de abuzuri, până la amnestie. În ceea ce privește pe ceilalți împușcați, luând diferența de mortalitate din statisticele anului 1907, față de ceilalți ani, a ieșit o cifră de 1500. D. Rosetti întreabă pe d. mareșal: Dacă în afară de ordinele dv. s'au împușcat țărani de către alții, prin abuzuri, în timpul ministeriatului dv. unde-i calomnia? Pentru faptele făcute de alții. În continuare cere să se depună scrisoarea dlui Alexandru Vaida-Voevod. Întreabă apoi unde sunt dosarele anchetelor și dacă ele mai există. D. mareșal Averescu răspunde: dosarele anchetelor eu nu le am și nici n'am avut motive să le păstrez. Cele dela Ministerul de Interne au fost luate de către Ion I. C. Brătianu,

D. Ionel Pop arată inconsecvența în procedura dlui Averescu

Președintele refuză întrebarea, spunând că reclamantul are drepturi să dea în judecată pe cine vrea dintre cei care-l atacă. D. Ionel Pop arată că tăcerea aceasta de 23 ani a mareșalului Averescu, sau chiar și numai tăcerea începând din 1918 de când nu mai este militar activ, a încurajat campaniile pe chestiunea anului 1907. În 1920, d. Iorga într-o întrunire publică a partidului național dela Alba-Iulia, a afirmat aceleași acuze, însă în grad mai potențat despre d. mareșal Averescu pe care le-a scris acuzatul, și care au fost răspândite în întreaga presă. Întrebarea se respinge de către președinte ca neconcludentă. D. Ionel Pop anunță caz de nulitate.

D. adv. Cornel Anca, ridică incident pe chestiuni de procedură arătând că nu poate să fie în acelaș timp acuzator principal câtă vreme acuza este susținută de către procuror. Tribunalul respin-

nu știu nici nu pot să știu, pentru ce motive. Dosarele militare dela Ministerul de război au stat la Statul Major. Nicolae Filipescu fost ministru de război a voit să le albă la el. D. general Iancovescu șef de secție mi-a trimis o scrisoare dacă trebuie să le dea sau nu. I-am răspuns să le dea așa cum e uzul, cu chitanță. Eu n'am luat nimic.

D. Pompiliu Ioanițescu spune că în ordonanța definitivă și în cauze se vorbește și de chestiunea celor 13 milioane. D. mareșal Averescu răspunde, că chestiunea a fost lămurită.

D. Vasile Toncescu întreabă când a eșit mareșalul Averescu la pensie. Răspunsul — la 1 Aprilie 1918. Cere apoi să se depună în instanță ordinul generalului Averescu, ca ministru de război, întâiul dsale ordin pentru reprimarea răscoalelor. Se naște o lungă discuție asupra chestiunii dacă mareșalul Averescu trebuie să depună acest ordin. La discuții iau parte mareșalul Averescu, d. Ionel Pop, Radu Rosetti, George Manea, etc.

D. Averescu spunând că nu este acuzat ca să producă el dovezi ci e acuzator. D. Ionel Pop spune că d. Averescu în calitate de martor cum a fost auziat, are datoria să spună tot adevărul. D. George Manea întreabă dacă d. mareșal Averescu ca ministru de război atunci când a luat la cunoștință ordinul disciplinar împotriva acestuia, schimbându-l dela Comandament, sau știa că are să fie amnestie și l-a lăsat la postul de conducere. La întrebarea pusă prin Președintele secției d. Averescu nu răspunde. D. Ionel Pop arată că d. mareșal refuză să răspundă unei întrebări aprobate de Președintele Tribunalului, întrebare pe care d. mareșal o declară ca neserioasă, nu ne refuză pe noi — apărarea — ci refuză să răspundă Tribunalului care a găsit ca serioasă întrebarea. Președintele Tribunalului avizând la art. 301 a procedurii, spune că și acuzatul poate fi ascultat ca martor și mareșalul Averescu trebuie să răspundă întrebării puse.

D. Toncescu citează un art. din 1927 a lui Titus Enacovici din „Cuvântul” în care se afirmă că mareșalul Averescu la 1907 a fost „omorătorul țărănilor”. În anul 1927 când d. mareșal nu mai era militar activ de ce nu l-a dat în judecată pe Titus Enacovici?

gând incidentul, d. Anca anunță caz de nulitate.

Tribunalul a întrebat părțile dacă cer să se ia jurământul mareșalului Averescu ascultat în calitate de martor? D. Ionel Pop cere suspendarea jurământului până când vor fi audiați martorii propusi pentru dovedirea verității.

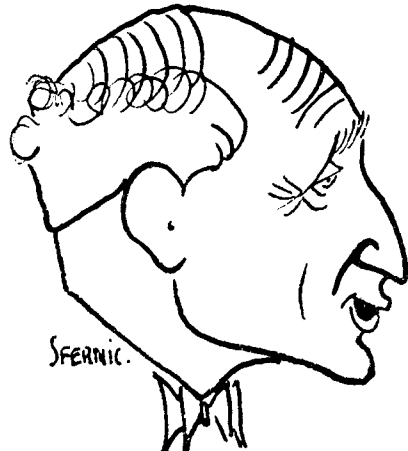
Discuția asupra ordonării probațiilor verității.

Procurorul întrebat de Președinte, declară că nu e de părere ca proba verității să se facă în instanță, deoarece interesul public nu reclamă acest lucru.

D. Președinte, adresându-se dlui mareșal Averescu întreabă dacă cere dovada verității și dacă ea trebuie să se facă în instanță. La acestea d. Otetelesanu răspunde, că acuzarea nu poate să expună nimic atâta timp cât apărarea nu și formulează dorința de a se face probarea verității.

Discursul dlui Pomp. Ioanițescu

D. Pompiliu Ioanițescu luând cuvântul arată că acest proces are nu un caracter privat, ci unul politic urmărindu-se discreditarea unui curent sănătos de reabilitare morală și națională aici în Ardeal ca și în întreaga țară, curent cunoscut sub titlul de „Chemarea”.

Maestrul Pompiliu Ioanițescu: lertați-mi curiozitatea de președinte. Vroiam să știu numai ce-i cu cele 13 milioane.

D. Papacostea: Asta e fond.

D. Ioanițescu: Domnule Papacostea vii cam rar în palatul justiției.

D. Papacostea: Ei, nu mai spune.

D. Ioanițescu: Fugi, domnule Papacostea că-mi strici tot efectul.

D. Pompiliu Ioanițescu, citește apoi art. învinovat arătând situația de fapt a lucrurilor, expune felul cum generația de azi din care face parte și Bazil Gruia, dornică de a cunoaște trecutul politic mai apropiat al Țării Românești, s'a văzut nevoită a-l cunoaște din zăre și publicațiile periodice, în cari faptele dela 1907 sunt expuse de peana lui Mille și a altora. Citește apoi declarațiile lui Ion I. C. Brătianu, ministru de interne pe acea vreme, făcute în Parlament la interpelarea domnului Nicolae Iorga, referitoare la atrocitățile ce s'au produs, declarația în care spune că anchetele sunt în curs și sancțiunile celor vinovați nu vor întârzia după cum a dat asigurări formale și d. ministru de război Averescu. Citește apoi epistola dlui Alex. Vaida-Voevod arătând și împrejurările în care ea s'a produs. Ca încheiere cere citarea de martori care să probeze cele declarate.

Intervenția dlui Pompiliu Ioanițescu a făcut o adâncă impresie asupra instanței și a auditorului, cu o desăvârșită vervă oratorică dsa a știut să sublinieze ridicolul acestui proces, dovedind, că nu este vorba decât de o înscenare politică, dar că ea nu va avea tocmai efectul contrar, de cum s'a dorit de către partea reclamantului.

Cuvântul dlui Radu Rosetti

D. Radu Rosetti spune următoarele: Am fost apărătorul acuzațiilor principale în procesul din 1907, a lui Kogălniceanu și soții. Cunosc o mulțime de lucruri din acest proces. Nu voi spune amănunte, ci mă mărginesc a face sinteza acestui proces. În revoluția din 1907 sunt două serii de oameni: acei cari și-au făcut datoria în frunte cu d. mareșal Averescu și alături de ei acei cari au comis crime ordinare. Știu un caz când un ostaș a fost obligat a-și împușca pe propriul lui tată, iar după ce l-a împușcat s'a dus la comandant și i-a cerut voie să-l îngroape. La noi în vechiul Regat sunt cunoscute aceste lucruri. Dar nu se cunosc în Ardeal. Acuzatul a crezut că e ceva de luminat în această privință. Pentru că nu numărul morților contează, ci faptul că ei au fost omorâți mișelește. Procesul are deci și o latură politică. D. mareșal Averescu nu vrea să treacă în ochii Ardealului drept un asasin al țărănilor din 1907. Poate așteaptă chemarea la guvern când va trebui ca să-și refacă partidul în Ardeal. Nu vrea să fie învinuit deci de asasinat.

— D. Rosetti citește apoi fragmentul învinovat din articolul acuzatului Gruia în ce privește evenimentele din 1907.

D. mareșal Averescu îl întrerupe și îl întreabă: Pe conștiința și onoarea dtale, dta crezi că eu sunt vinovat de a fi omorât țărani în 1907?

Domnul Radu D. Rosetti continuă arătând că în privința admiterii excepțiunii probatorii e a se face o ușoară distincție între delictul de calomnie și între cel de difamie, la unul admitându-se dovada, bunei credințe, la altul ba. Indignarea publică se manifestă prin presă. Dacă d. Averescu a luat măsuri contra atrocităților represorilor din 1907, în mare parte se datorește și faptului că repau-

satul C. Mille a dus o vie campanie prin presă contra acestor atrocități. Deci admitând cele două distincțiuni ale delictului, calomnia și infamia, vedem că în speță suntem dați în judecată pentru calomnie. Și e nevoie de a face dovada verității, lucru admis de legea pentru apărarea onoarei (L. XLI 1924), care în art. 13 spune: „...se admite probațiunea verității... 1) dacă afirmația, divulgarea sau întrebuintarea expresiunii a avut loc pentru favorizarea, prezerwarea sau apărarea unui interes public sau a unui interes particular, de drept... etc. ceea ce este cazul în speță.

Deși legea nu admite în speță dovada bunei credințe, totuși ea trebuie admisă nu pentru stabilirea culpabilității, ci pentru stabilirea gradului de pedeapsă.

S'a mai depus la dosar scrisoarea dlui Vaida-Voevod. Noi avem dreptul să luăm cunoștință despre ea spre a o studia. Mai e apoi ordinul dlui mareșal Averescu ce trebuie studiat.

În ce privește dosarele din 1907 nu e exclus să se fi distrus toate. Cu toate acestea eu am căutat și caut. Le Parchetul de Ilfov am găsit un dosar cu nr. 2125 din 1907, dosar „secret” ceea ce în penal nici nu există, după încheierea lor definitivă dosarele penale fiind publice. Am cerut primprocurorului de Ilfov o copie după dosar. M'a refuzat. Am cerut o dovadă că dosarul există în arhivă. I-a fost poate frică să mi-o dea. I-am cerut atunci o copie după rezoluția pusă pe propria mea cerere. Nici aceasta nu a făcut-o. Intrucât sunt informat însă acest dosar e o filă albă pe care scrie: actele și broșurile arse din ordinul prim-procurorului Gh. N. Spina. Poate d. Spina să ne spună ceva dacă-l vom cita.

Cere deci admiterea martorilor și amânarea sedinței.

Cuvântul fratelui V. V. Stanciu deputat

D. V. V. Stanciu propune două probe: una cu martori și cu dosarul delo Ilfov că în 1907 s'au ucis țărani și nu că d. mareșal Averescu i-ar fi ucis și

alta în ce privește cele 13 milioane de lei.

— Buna credința a acuzatului Gruia se va dovedi cu martori, cu

Procesul „Chemarea -- Averescu

ziare și cu altfel de probe ce se pot administra în instanță.

Amintește apoi de articolul lui Mille „Orori inutile”, trecând la examinarea juridică a ororilor din 1907. Era acuzatul Gruia de bună credință? Dacă da, atunci nu se poate concepe o infracțiune. În această privință avem autorii francezi cari spun: Nu există delict decât atunci când autorul a avut intenția de a ofensa, când autorul a avut acel animus nocendi, deși sistemul francez în ce privește calomniile admite presumpția relei credințe. Deci proba verității pe care o cerem e admisibilă. Nu faceți ofensa că Gruia a vrut a împoșca cu noroi în d. mareșal Averescu. Ofensați o generație întreagă. Gruia a făcut gazetărie din chemare, pentru că

Chemare este și gruparea din care face parte.

Pentru a dovedi că în 1907 au existat omoruri cerem ascultarea dlor: Iorga, C. Stere, dr. N. Lupu, ing. I. Constantinescu din Ploești, fiul bătrânului Constantinescu, omorât în 1907 în vârstă de 80 de ani, Vasile Kogălniceanu, Const. Iarca, Al. Mușetescu, V. Potârca, subsecretar de Stat, G. Coandă, Fagure, Vaida Voievod, etc. iar pentru dovedirea chestiunii celei de a 2-a cerem ascultarea dlor: Teodor Marinescu dela Interne, I. P. S. Patriarh Miron Cristea, Nicolaescu director în Ministerul de Finanțe, I. Buzescu sofer la Interne, etc.

Președintele, suspendă apoi ședința până după masă la ora 3 jum.

Ședința de după masă

Pe banca acuzării iau loc cei dinaintea de masă. Fotoliul Ministerului public este ocupat de d. prim-procuror Filipescu.

D. președinte declară ședința deschisă la orele 3 jumătate, invitând apărarea să-și continue pledoariile în privința producerii dovezilor.

D. Radu Rosetti luând cuvântul arată că legea spune categoric că pentru elucidarea unei chestiuni se cer dovezi. De aceea martorii

de ziaristul Gruia. Ne simțim ofensați și pentru 1907 și pentru cele 13 milioane.

D. Pompiliu Ioanițescu: cine a luat milioanele? D. Buceșan poate știe în această privință multe și ne poate spune ceva.

Preș.: nu întrerupeți.

Ioanițescu: iertați-mi curiozitatea dle președinte.

Murgășanu: peste 6 luni o să fie și alte curiozități.

Ioanițescu: Nici peste 20 de luni dle Murgășanu.

Buceșan: acuzațiunea referitoare la cele 13 milioane nu o ridicăm acuma (ilaritate) ne răstrângem la 1907 și cerem să fie condamnat pentru acest caz de acuzare.

Preș.: La restul punctelor renunțați?

Buceșan: RENUNȚAM.

Ionel Pop: Am o observație de făcut.

P. Ioanițescu: Și fără observații d. Buceșan a fost SENZATIONAL.

În continuare d. Buceșan citește declarațiile acuzatului Bazil Gruia făcute unui ziar din localitate și articolul de fond din ultimul număr al „Chemării”.

După d. Buceșan urmează cuvântul reprezentantului Ministerului public d. procuror Filipescu care combate admiterea probațiunii verității.

Pledoaria dlui V. Toncescu.

D. avocat Vasile Toncescu: regret că pentru întâia oară mi se adresează cuvintele că am instigat pe inculpat. Aici nu suntem altceva decât avocați.

D. Oteteleșianu: v'ați intruit la Club.

D. Toncescu: n'are importanță unde ne întâlnim în vederea apărării într'un proces. Stă aici ca acuzat Bazil Gruia cetățean român, iar ca acuzator d. mareșal Averescu tot cetățean român. Ambii în fața legii sunt egali. Incât sunt venite aprecierile făcute la adresa acuzatului și a acuzatorului de către d. prim-procuror.

D. Toncescu analizează mai departe pasagiul încriminat. Că „țărani nostri cunosc pe d. general Averescu din 1907” arătând că nu constituie o calomnie fiindcă este fapt; că „s'au împușcat mii de țărani, floarea satelor”, o vom dovedi. În privința cuvintelor „în virtutea acestei sincere tovărășii” autorul s'a referit la atitudinea anterioară a dlui mareșal Averescu față de popor. În dezbaterile de azi s'a stabilit că s'au omorât săteni. Insuși d. mareșal Averescu a arătat cifra statistică de aproximativ 1500 oameni uciși. Această cifră este greșită. Intrucât este socotită după un calcul ce s'a făcut asupra mortalității din anii 1906, 1907 și 1908 și diferența în plus din 1907 se da ca numărul țaranelor omorâți în reprimarea răscoalei. Statistica ar fi fost mult mai bună dacă se făceau cercetări imediat de către d. gen. Averescu care ca ministru de război o putea face. Totuși cifra vărsată de dsa, azi rămâne. Fapta încriminată este dovedită cu însași declarația reclamantului. În ce privește „sincera tovărășie” rămâne să se vadă dacă cu trecutul dsale d. mareșal Averescu este un sincer prieten al țaranelor sau nu.

Un apel al dlui Ionel Pop.

D. avocat dr. Ionel Pop: retra-

gereea ultimelor două puncte din acuză este strategică. Intreb: reclamantul e stăpân peste procesul

d. Ionel Pop

„Soferul Buzescu are importanță căci el a transportat povara milioanei.

de azi? Eu spun că nu. Deodată ce acuzele sunt în ordonanța definitivă, nu se poate renunța la ele. Aceste capete de acuze nu mai sunt în mâna reclamantului, care să se desesizeze atunci când se simte în jenă, ci sunt în mâna justiției.

Suspendarea ședinței.

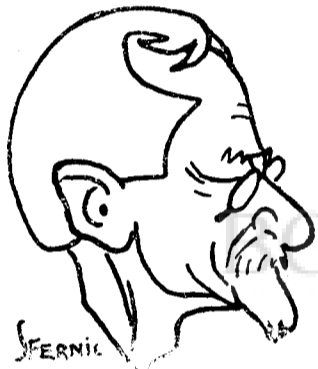
Prelungindu-se prea mult discuțiunile d. președinte Linzmaier declară ședința ca ridicată și anunță continuarea procesului pe ziua de 29 Noemvrie a. c.

La urmă d. mareșal Averescu se adresează dlui președinte Linzmaier cerându-i să interzică presei de a face comentarii în jurul acestui proces. D. președinte îi răspunde că intrucât ședința a fost publică nu-i poate satisface cererea.

Pentru „Cuvântul”

Față de atitudine din ultimele zile a ziarului „Cuvântul” care se dedă la atacuri piezișe și compromițătoare pentru prestigiul presei „măiestre” noi așteptăm să se consume celebra noaptea a Walpurgilor pentru a face lumină.

Prietenul și colaboratorul nostru Dr. Petre Țuța a dat în judecată revista „Țara Noastră” a d-lui Octavian Goga, pentru faptul că a fost calomniat. Este singurul răspuns firesc ce se poate da unei fițiuci, care și-a făcut o obișnuită meserie din a ponegri și a arunca cu noroi în toți aceia care înfierează și împiedecă aventurile bandeii averesane.

Alex. Averescu

care la un moment dat a exclamat: Sunt eu acuzator sau acuzat în acest proces?

propuși de noi vor trebui să arate veracitatea afirmațiilor noastre. În ce privește latură opinie publice această chestiune iarăși trebuie lămurită deoarece trebuie să se știe cine sunt asasinii din 1907. Apărarea mea din punct de vedere privat este ca să dovedesc adevărul asupra celor spuse de mine. Ororile petrecute în 1907, au fost făcute politicește și din vina dlui Averescu. Interesul opiniei publice este ca din depozițiile martorilor particulari să reiese vinovăția sau nevinovăția, precum și buna credință sau rea credință a acuzatului.

Preș.: este indiferent dacă au fost omorâți 400 sau 4000 de oameni.

Apărarea: Da, este la fel.

Preș.: ați putea face dovada că au fost omorâți mii de oameni? Apărarea: da.

În continuare d. Rosetti arată necesitatea citării martorilor și audierilor și în concluzie cere ca Onor. Tribunal să dispună chemarea acestora.

D. Ionel Pop spune: chestiunea dezbătută astăzi e atât de complexă încât o precizare absolută e greu de făcut. Ne găsim acuzati de calomnie și nu de insultă, de către d. mareșal Averescu. În ceea ce ne privește pe noi voim să dovedim veracitatea faptelor produse de Bazil Gruia. Toate afirmațiile asupra faptelor făcute în acest articol de gazetă noi suntem gata a le dovedi, prin urmare cerem audierea martorilor propuși.

Din partea dlui mareșal Averescu ia cuvântul d. Buceșan care arată că d. mareșal Averescu se simte atins în onoarea sa prin cele serise

Societatea Anonimă fostă

„SKODA” din Pilsen.

Capital coroane cehe 200.000.000

Numărul lucrătorilor 40.000.

Numărul mașinilor 7.800.

Secția mecanică:

Instalațiuni cu mașini de aburi și turbine, turbine hidraulice. Instalațiuni complete de uzine electrice. Instalațiuni pentru fabrici de bere, spirit, săpun și uleiuri din fructe și sămânță, etc.

Fabrica de automobile:

Automobile și TRACTOARE agricole și industriale, camionete și autobuse.

Mașini pt. construcții de șosele:

Compresoare Naphta, compresoare cu aburi de 10 până la 20 tone, scarificatoare, stropitoare etc.

Sfărâmare dură:

Concasoare de pietre, tobe de sortat precum și instalațiuni complete stabile și mobile pentru producerea de nisip și pietriș. Concasoare cu făci. Mori cu bile și rulmenți.

Instalațiuni pt. abatoare:

Instalațiuni complete pentru abatoare moderne.

Frigorifere:

Instalațiuni complete pentru frigorifere și fabricațiune de ghiță.

Reprezentanța Generală pt. România, București I, Strada Batislei No. 6.

Telefon 229—38.

Adresa telegrafică „Usineskoda.”

Recapitulări

Accentul dezechilibrului economic de azi, fenomen de o estensiune mondială duce statornica temelie a statelor la unul dintre cele mai curioase semne de întrebare — sfârșitul — De pretutindeni se fac eforturi, se emit ipotetice deslegări, dar de nicăeri nu se ivește inspirata soluție, ce să restabilească cumpăna a cărei existență verticală tinde să se năruie din clipă în clipă. Niciodată asupra omenirii n'a planat cu mai multă speranță ideea de coalitție, de concentrare a tuturor forțelor dispartate ca să fraternizeze ideea de pace cu logica consecință progresul, spre ale cărui nizuințe se pare că vin vânturi rele. În atmosfera aceasta prejudicioasă, în care se resimte tot mai mult preluțiile unei drame drama neputinței de rezistență, va trebui să scoatem tot mai mult spre activitate ascunse puteri primitive, cu sălbatică țării, care să preîntâmpine imutabil fantoma lichidării.

Suntem surprinși de evenimente neașteptate, precipitate peste probabilitatea oricărui calcul, și coeziune politică a țării noastre se împrăstie în afara principiilor salvatoare, se macină în îngusta sferă de interese mărunte, bătăind și târând în noroiul unui criticism vulgar realizările spre bine. Se redeschide parlamentul să înceapă al treilea an de străduințe, în fața problemelor acute a căror gravitate cere imediate măsuri.

Iată deci partidul național-țărănesc din nou pus la încercare în împrejurări pe care poate niciodată nu le-a cunoscut vre'un alt partid chemat să poarte răspunderea. În apele tulburi ale politicii, partidele noastre își poartă mai funest ca oricând corăbiile negațiilor răscolindu-și tot mai mult măruntele, dar periculoasele ambiții întinzând văluri de neguri spre drumul care cere atâta lumină. Este un joc primejdios, în fața căruia își ridică dârz inevitabilul statura granitică capabilă să strivească un așezământ etnic național înapoia căruia se găsește aurul topit al atâtor generații.

Sunt clipe grele și mai mult ca oricând se reclamă o conștiință desbrăcată de orice viciu dizolvant o lepădare de orice ambiții o menire unică, un sacrificiu colectiv pentru a imprima un ritm normal.

Este vremea, ca lumea noastră politică să vadă în opera guvernului, o încercare de suprem sacrificiu, o imensă consumare de energii pentru a stăvilă avalanșa unei crize, impusă din afară și care încearcă violent să ridice zăgaze în arterele de viață ale producției noastre.

Iată pentru ce ne zbatem într-o atmosferă rarificată, căreia i-s'a absorbit elementele vitale dându-i o pulsație anemiată și a cărei remediere cere sacrificiu colectiv. Incertitudinea vremii ne-a aruncat în această extremitate și nu există o rațiune care să poată arunca asupra cuiva sentința răspunderii; împrejurările ne copleșesc și atunci constrângem mijloacele imediate.

În orice luptă curajul este elementul care sfidează, desfide chiar intolerabilul destin, atunci când se

opune victoriei și o capturează. Iată-ne deci în fața luptei acceptate și va trebui să pornim în ea cu ancestralele virtuți, întunecate o clipă de pasiuni vremelnice. Un ager ochiu privește și dă un înalt îndemn, un îndemn pornit dintr'o superioară conștiință a realității și care vede drumul călăuzitor de salvare și de indistructibilă încheiere. Este porunca suverană care însinuiază eroarea unor porniri menite să abată cursul firesc al datoriei obștești și care acum poate să închine cumpăna spre două extreme.

Și acum când areopagul suveranității naționale își deschide porțile se va înțelege aceasta chemare?

Timpul este scurt dar suficient ca să se recapituleze evenimentele și să se hotărască expulzarea unei judecăți viciate de-a arunca răspunderea asupra acelora ce dau dovadă de un nețărmurit curaj.

Aveți curajul adevărului așa cum este înfiorător de crud, părâți cotidiană manifestare a neputinței desprindeți gândul faptelor și atunci, păcatele cu care acuzați, vor deveni virtuți menite să cimenteze așezămintele țării.

Iată de ce se impune acest examen politic și să nu se uite că „Majestatea Sa voește“.

Ovidiu Vassu.

Demisia dlui C. Angelescu

D. C. Angelescu subsecretar de stat la Interne și-a dat demisia. Plecarea D-sale lasă unanime regrete atât în sânul guvernului cât și în partidul național-țărănesc.

Nădăduim însă că dsa va reveni în curând la postul de realizări trainice, de care s'a dovedit capabil în scutul timp cât a trecut pe la ministerul de interne.

† Dr. Ioan Erdélyi

În ziua de 9 Noembrie 1930, a încetat din viață Dr. Ioan Erdélyi avocat, fost ministru plenipotențiar al Consiliului Dirigent și comisar al guvernului român la Budapesta. Trăind retras în ultima vreme, mângâiat doar de amintirile faptelor lui românești, trăind trecutul sbuciumat și sumbru, când fiecare energie românească înfăptuitoare și fiecare voință dârză care lupta pentru afirmarea românismului de dincoace de Carpați, el se retrage discret din actualitatea mărunță și moare modest, fără acea pompă, care înconjoară cu prestigii sgomotoase oameni de talia lui.

Un crâmpie din istoria Ardealului se împletește cu viața lui Dr. Ioan Erdélyi. Tineretea noastră îi culege faptele și le-adună cu grije în sufletul său și-i poartă sfântă recunoștință.

Vi așa lui spusă în serviciul neamului, îi va servi ca exemplu și îndreptar.

Deschiderea parlamentului

Solemnitatea deschiderii noiei sesiuni parlamentare, se va desfășura în cadrul unei deosebite festivități. Această sărbătoare, va fi ilustrată de prezența strălucită a M. S. Regele Carol II și va inaugura prima sesiune parlamentară de sub înaltele — I auspicii.

Prezența unui Rege tânăr și iubit, îngrijitoarea Sa supraveghere a lucrărilor Parlamentului, va stimula desigur pe aleșii națiunii, pe spatele cărora apasă greaua sarcină a votării unui buget de sacrificii, — să se achite în mod demn și patriotic de această datorie. Chibzuința lor, cunoașterea realităților economice nu tocmai zămbitoare, în cari ne aflăm, îi va face desigur să voteze un buget, care, deși scăzut cu 7-8 miliarde lei, din cauza greutăților de necrezut prin care trece țara în urma cunoscutelor guvernări de pomină, să nu lovească câtuși de puțin în interesele țaranilor și funcționarilor nevoiași.

Aceasta este dorința noastră a tuturor, este dorința țării întregi, dorința pe care M. Sa Regele Carol II a ghicit-o așa de bine, când a făcut cunoscutele

demersuri pentru intrarea opoziției în Parlament.

Liberalii, crescuți în spirit îngust de partid, obicinuți să boicoteze orice acțiune a unui adversar politic, egoiști și geloși de puterea altuia, crezând puterea ca un monopol al lor, vor trebui să satisfacă d'rinței regale, intrând în Parlamentul părăsit din răutate, cu prea puțină griji de țară și cu prea multă de politică de partid, care s'a dovedit de altfel, de nenumărateori, contra intereselor poporului.

Vrând nevrând, vor trebui să intre în mersul normal al vieții politice, părăsind prăpastia unde i-a dus nebunia unui șef maniac.

Cât despre averescani, își vor trimite și ei cei doi sau trei deputați, (fiecare cât poate), căci se putea oare, să nu se „retragă“ și ei, de vreme ce au făcut-o liberalii?

Politica, își va relua, așadar, mulțumită autorității M. Sale, pulsul normal. Actuala sesiune parlamentară își va aduce desigur roadele.

Așteptăm cu încredere.

Cele 13 milioane

13. Număr pe care legenda a țesut un văl de fatalitate și nenoroc.

Număr de care se tem — și se dovedește că cu drept cuvânt — toți acei cari pășesc câte odată cu stângul.

Cine a asistat la desbaterile procesului intentat de dl Averescu, prietenului nostru distins Bazil Gruia a avut ocazia să se convingă încă odată că 13 este o cifră fatală.

Insufletitul și curajosul nostru frate „acuzatul“ Bazil Gruia a fost dat în judecată și pentru că a reardus pe tapet noaptea celor 13 milioane.

Acest cap de acuzare figurează în plânșerea inițială a dlui Alex. Averescu, făcută Parchetului Cluj încă în Ianuarie și el a fost susținut și în ședința dinainte de masă a desbaterii procesului dela 10 Noemvrie.

Pentru dovedirea acestui punct incriminat distinșii apărători ai camaradului Gruia au propus ca martori pe Patriarhul Miron Cristea, pe șoferul Buzescu și pe Nicolaescu directorul contabilității din Min. de Interne.

Iată însă că față de aceasta subită schimbare de lucruri, d. avocat Buceșan (din inspirația mareșalului) renunță la acest cap de acuzare, justificând încurcat: „Acest fapt îl privește pe dl Oct. Goga“.

Ce rușinoasă retragere! Un simplu șofer — care însă a transportat povara milioanei — a fost în stare să îngrozească întreg partidul averescan — care exasperat a aruncat pe castelanul dela Ciucea în belea. (Se putea altfel?).

Așa că dl Goga a fost descoperit de proprii partizani și chiar de către „iubitul“ său președinte.

Dar nu acesta e scopul principal al acestor rânduri.

Ci sublinierea faptului că averescanii fug de lumina dovedirilor — ca dracul de tămâie, lăsând totul într'un întunec și mai suspect decât înainte.

Un lucru totuși rămâne cunoscut: mărturisirea dlui Averescu că în ultima zi a guvernării averescane s'a semnat o singură ordonanță de plată în valoare de 13 milioane lei.

Iar când apărătorii fratelui Gruia propun martori ca să dovedească cum s'au cheltuit cele 13 milioane — „acuzatorii“ tac chit și și retrag „acuză“ pentru ca să n'o înfunde și mai rău.

Pogăceanu.

Pentru d. procuror Filipescu

Confratele „Patria“ a cerut în repetate rânduri o explicație dlui procuror Filipescu asupra vizitei pe care a primit-o dela d. mareșal Averescu înainte de desbaterea procesului dela 10 Noemvrie.

D. procuror Filipescu a crezut de bine să nu dea până azi nici o lămurire în această chestiune.

De aceea rugăm și noi pe d. prim-procuror Filipescu să lămurească cât mai grabnic această chestiune, menită să atingă grav prestigiul justiției.

Un cuvânt serios catre cei cari poartă ochelari

Toți cei cari din naștere sau din cauza unor influențe fizice sunt siliți de a purta ochelari trebuie să aibă grije ca rama ochelarilor să fie potrivit, fizionomiei capului și a feței, fie acel ochelar cumpărat de sine, fie că s'ar fi cumpărat după prescripția medicului. Cât de necesar este, ca în cauze mai gingașe sticla ochelarilor să fie prescrisă de către un medic, tot atât de necesar este celor cari scriu și citesc mult, sau fac desene precise și mecanice, ca rama ochelarilor să fie aleasă de către un optician de specialitate: în caz de necesitate s'o formeze după structura capului și a feței. Considerențele acestor motive a pornit subsemnata firmă, cea mai veche de specialitate pentru chestiuni optice din Cluj, ca după metodele folosite cu succes în Orient, să indice un nou sistem special prin care toți ochelarii întocmiți la firma subscrisă poartă signalul firmei și deformațiile sau rupturile de pe cadrul ochelarilor le repară timp de doi ani fără nici o recompensă bănească. Asupra acestor obligații firma subscrisă eliberează o garanță în scris. În convingerea sigură că publicul inteligent va recunoaște avantajile și valoarea efectivă a acestui nou sistem, cerem sprijinul Onor. public.

Kun Mátyás și Fii

optician specialist.
CLUJ, CALEA VICTORIEI 2.
Anul fondării firmei 1864.